

Мошик І.В. Становление и организация власти большевиков в Глуховском уезде в период Украинской революции 1917–1920 гг. (по документам ЦГАОО)

В статье на базе архивных источников исследуются проблемы формирования местной властной структуры – Глуховского уездного партийного комитета – в период Украинской революции 1917–1921 гг. Анализируются материалы, которые демонстрируют стиль работы партийных органов власти на местах и организационные меры, направленные на развитие советского государства и качественно нового коммунистического сознания.

Ключевые слова: органы государственной власти, советское руководство, партийный комитет, комсомольцы, Коммунистическая партия большевиков, Глуховский уезд.

Moshik I.V. The formation and organization of the Bolshevik authorities in the Hlukhiv district during the Ukrainian Revolution of the 1917–1920s years (according to the documents of the TSDAHO)

In the article on the basis of archival sources, the problems of the formation of the local government structure – the Hlukhiv district party committee – are investigated during the period of the Ukrainian Revolution of 1917–1921. The materials, which state the style of work of the local authorities in the field are analyzed; the organizational measures of the party leadership aimed at building up the Soviet state and qualitatively new communist consciousness are singled out.

Key words: state authorities, Soviet leadership, party committee, Komsomol, Communist Party of Bolsheviks, Hlukhiv district.

17.04.2019 р.

УДК 94(477) Т.Ковбаса «1889/1931»

**В.Д. Кириєвський
А.В. Магдич**

УКРАЇНСЬКИЙ ЕСЕР ТИТ КОВБАСА

Стаття підготовлена до 130-річчя від дня народження діяча Української революції 1917–1921 рр. Тита Васильовича Ковбаси (1889–1931 рр.) – політичного в'язня (1908–1917 рр.), який в 27-річному віці був обраний 12 (25) листопада 1917 р. по списку від Української партії соціалістів-революціонерів та Української селянської спілки депутатом Всеросійських установчих зборів від Чернігівської губернії.

Ключові слова: вчитель, есер, в'язниця, заслання, революція, вибори, хвороби.

На початку ХХ століття молодь села Локотки захопилася соціалістичними революційними ідеями, привнесеними з Глухова своїми ж одногодками, які навчалися там. Характерним представником локотківської молоді можна вважати Тита Васильовича Ковбасу. Він народився 1 (13) квітня 1889 р. в селі Локотки Воронізької волості Глухівського повіту Чернігівської губернії. Батько Тита – козак Василь Юхимович – був волосним старостою, обирався депутатом (гласним) Глухівського земства [5, с. 17]. Дід, Юхим Зіновійович, був старостою села, організував селян на викупівлю поміщицьких земель, при-

Рис. 1. Тит Ковбаса, 1906 р.

Рис. 2. Никанор Ярошевич

дбав й собі 4 десятини поміщицької землі – ліс в урочищі Осередок, що за річкою Шосткою по дорозі від локотківської церкви Вознесіння на Ямпіль. На початку XX ст. Василь Юхимович мав вже 70 десятин землі [2, арк. 3].

За родинним переказом, прапрадід Тита Васильовича був козацьким отаманом на запорізькій Хортиці. Він повернувся до Локотків разом з побратимом Дебдою після знищення царицею Катериною II Запорізької Січі наприкінці XVIII ст.

У 1900 р. Тит Васильович закінчив Локотківське народне трирічне училище, потім у 1902–1905 рр. навчався в двокласному чотирирічному зразковому міському училищі при Глухівському вчительському інституті [1, арк. 149]. За успіхи в навчанні отримав у 1903 р. похвальний лист [1, арк. 138]. Тит любляв математику й мав здібності до неї. По закінченню училища він поступив на однорічні педагогічні курси при Глухівському вчительському інституті (2.08.1905–1.06.1906), де здобув звання вчителя начальних училищ [1, арк. 149]. Навчаючись у Глухові, Ковбаса долучився в 1904 р. до революційного руху, і в 1905 р. вступив до партії соціалістів-революціонерів (есерів) [1, арк. 152; 3, арк. 27].

У серпні 1906 р. Тит Ковбаса влаштувався працювати рахівником на Шосткинський пороховий завод (ШПЗ) [1, арк. 147]. З вересня 1906 р. він почав вчителювати у приватній школі єврея Михайла Богданова в Локотках, навчав трьох дітей Богданова та ще дев'яток сусідських, у тому числі Михайла Скальца, Мойсея Естрина та Геца Скляра [1, арк. 153].

У 1906 р. Ковбаса долучився до гуртка есерів-максималістів, який організував вчитель «Шостенского трехкласснаго городского училища» Никанор Казимирович Ярошевич (1885–1937). Він приїхав до Шостки в 1906 р. після трирічного навчання в Глухівському вчительському інституті (1903–1906). Шосткинський есерівський гурток підпорядковувався Глухівській партійній організації [1, арк. 153]. У гуртку нараховувалося до 30 молодих робітників та службовців ШПЗ 1886–1892 ро-

Рис. 3. Справа Т. Ковбаси, 1907 р.

ків народження. Кожен другий гуртківець був локотківцем: Тит Ковбаса, Митрофан Соломко, Микола Соломко, Василь Световой, Ігнат Световой, Петро Доценко, Кирило Антощенко, Захар Бондаренко, Пилип Іванов, брати Карповці Лев та Єгор, Дмитро Моляр, Омелян Сподарець [3, арк. 21, 22, 25]. Есери-максималісти проводили зібрання, мітинги, займалися розповсюдженням літератури та листівок. За переказом, вони збиралися в кімнаті будинку постоялого двору (вул. Чехова, 156).

Ковбаса також розповсюджував революційні листівки. Зокрема, у липні 1906 р. він відправив чималу пошту кореспонденцію селянину Карпу Коваленку на Покошицьке волосне управління Кролевецького повіту [2,

Рис 4. Тит Ковбаса в Новгород-Сіверській в'язниці, 1910 р.

арк. 6]. Занадто товста кореспонденція привернула увагу урядника Федора Андрусенка. Він виявив там листівки – виборчі прізиви, маніфест кримінального змісту та ніким не підписану записку для вчителя з с. Блистови Михайла Абрамова. Анонімний автор записки просив Абрамова переказати якомусь Петру Снітку, щоби той приїхав до Шостки за своїми речами. Також в записці йшлося про розповсюдження надісланих листівок. Урядник передав «преступную» кореспонденцію до Чернігівського губернського жандармського управління, яке розпочало слідство. Затриманий жандармами селянин Снітко не розпізнав почерку на записці, проте дав свідчення, що, повертаючись додому з курсів Глухівського міського училища, зустрів батька свого товариша Тита Ковбаси й попросив захопити попутно деякі його речі до с. Локотки. Згодом Снітко мав їх забрати [2, арк. 6 зв.]. Другий допитаний жандармами вчитель Михайло Абрамов повністю заперечив знайомство з Титом Ковбасою.

Восени 1907 р. Ковбаса був заарештований в Локотках «за распространение преступных воззваний среди населения» [1, арк. 147; 2, арк. 3]. За переказом, жандарми взяли Тита вранці в батьківській хаті на Колодківці (вул. Чехова, 130), і з ганьбою, в одній спідній білизні, повели головною вулицею Локотків до Шостки. Звідти Тита Васильовича відвезли до Кролевецької в'язниці [2, арк. 3 зв.].

На допиті Ковбаса погодився, що почерк записки з кореспонденції Коваленку дещо схожий з його почерком, але записку писав не він. Експертиза почерку встановила, що лист написаний таки Титом Ковбасою. Тож він був звинувачений в злочині, передбаченим 2 та 3 частинами 130 статті Кримінального Уложения. 16 листопада 1907 р. вчитель Ковбаса був взятий на поруки із грошовою відповідальністю заставою в 500 рублів [2, арк. 7].

Невдовзі 18 січня 1908 р. поліція заарештувала в Локотках трьох молодиків: Митрофана Соломка, Миколу Соломка та Ігната Светового [3, арк. 22]. Під час слідства з'ясувалося, що заарештовані належать до злочинної таємної спільноти – Глухівської організації партії соціалістів-революціонерів максималістів, до якої також належить й Тит Ковбаса. Поліція знову зробила струс в хаті Ковбаси й знайшла у нього револьвер системи браунінг з двома обоймами та 18 патронами [4, арк. 73]. Отже, Тит Васильович пішов ще по другій кримінальній справі за приналежність до революціонерів.

16 березня 1908 р. відбувся перший суд над Титом Ковбасою, звинуваченим у державному злочині. Київська судова палата признала його винуватим у розповсюдженні «сочинений», що закликають до бунтівних заворушень, до повалення існуючого в державі суспільного ладу та непокорі закону «49, 1 и 2 п.п., 129, 17, 3 п. 129, 18, 53, 19, 20, 57, 60, 62, 36 ст. угол. ул.» [2, арк. 9 зв.]. Державний злочинець, козак Тит Васильович Ковбаса, отримав вирок – 1 рік ув'язнення в суворій тюрмі – «крепости». Вирок вступив в силу 3 квітня 1908 р. й був приведений до виконання 15 травня 1908 р. [2, арк. 10].

За переказом, вчитель Михайло Спиридонович Абрамов не залишив в біді родину Тита Васильовича. Він разом зі своїм молодшим братом, теж вчителем, Денисом неодноразово відвідував родичів Тита Ковбаси в Локотках. Якось вони подарували молодшій сестрі Тита Федосії надзвичайно гарні книжки казок Братів Грим. Як відомо, старший з братів Абрамових, Іван Спиридонович (1874–1960), в той час проживав в Петербурзі, був одружений на вдові власника книжкових магазинів.

Ковбаса відбував покарання в Київській тюрмі, бо

тривало слідство по другій справі [3, арк. 28]. Невдовзі 30 жовтня 1908 р. відбувся суд в Києві. На цей раз на підставі ч. 2 ст. 102 Кримінального Уложення – «принадлежность к революционному сообществу» – Тит Ковбаса отримав 2 роки 8 місяців каторги. Його перевели до Чернігівської каторжної тюрми, потім до Новгород-Сіверської в'язниці для вкрай небезпечних ворогів-змовників проти царської влади. У в'язниці Ковбаса зазнав катувань на допитах. Проте, він не дав показань щодо своїх партійних спільників Михайла та Дениса Абрамових. Ковбасі відбили легені, він харкав кров'ю. За родинним переказом, раз на тиждень в'язниця видавала матері Тита Ульяні Семенівні закривавлену білизну для прання. Від сліз по синові мати стала напівсліпою.

У 1910 р. політичний в'язень Ковбаса був етапований з Новгород-Сіверського до Сибіру, в Іркутську губернію. На заслани він працював вчителем в с. Дядіно Марковської волості Киренського повіту Іркутської губернії [1, арк. 147]. Там Тит одружився з Олександрою Георгіївною Марковою (1888–1973). Він познайомився з нею, коли навчався в Глухові, бував з друзями в її рідному селі Стрільники Путивльського повіту.

У 1911 р. Тит Ковбаса подав через адміністрацію Новгород-Сіверської в'язниці прохання про щиросердне покаяння [1, арк. 153]. Тож 28 липня (10.08 за н. ст.) 1911 р. за височайшим указом Ковбаса мав бути звільнений від заслання з дозволом проживання на батьківщині, але без відновлення в правах [1, арк. 149]. На жаль, цей указ не був доведений до відома ув'язненого. Лише в 1913 р. з нагоди 300-річчя царського дому Романових Марковське волосне управління Киренського повіту Іркутської губернії повідомило відповідним листом за № 1212 від 12 липня 1913 р., що за височайшим указом від 21 лютого 1913 р. його можуть звільнити від заслання та відновити статут селянина в 1915 р., а згодом й повернути громадянські права в 1920 р. [1, арк. 153].

10 грудня 1914 р. в родині Тита Васильовича народилася дочка Євгенія (1914–1999). А через два дні, 12 грудня 1914 р., Ковбаса отримав повідомлення про своє звільнення, але без відновлення в правах. Відтепер він мав право виїзду з Сибіру, проте йому не дозволялося проживати в столиці, столичній губернії та в Чернігівській губернії, де він раніше скоїв злочин по ч. 2 ст. 102 КУ [1, арк. 149].

У 1915 р. Тит Ковбаса переїхав до м. Кустанай Тургайської області та влаштувався на посаду конторника Кустанайської міської управи [1, арк. 148]. У 1916 р.

Рис. 5. Тит Ковбаса з родиною, 1916 р.

він перебрався до м. Курган Тобольської губернії, де працював в конторі «Русско-Азиатской коммерческой Биржевой артели». Через півроку Ковбаса переїхав до м. Барнаул Томської губернії, знайшов роботу у «Союзе артельщиков и кооператоров», також працював з дітьми в «Детгородке» на Фербелівській площі з четвертої години дня [1, арк. 148].

За амністією Лютневої революції Тит Ковбаса повернувся у травні 1917 р. додому в с. Локотки [1, арк. 153]. Наприкінці травня він поступив на службу до канцелярії Шосткинського порохового заводу [1, арк. 153]. Ковбаса відразу долучився до діяльності Української партії СР (соціалістів-революціонерів). У липні 1917 р. він був висунутий від партії на роботу в Глухівське земство [4, арк. 28]. Працював членом земства, заодно був зачислений до штату запасних вчителів [1, арк. 148]. Брав активну участь на виборах до Всеросійських установчих зборів 12 (25) листопада 1917 р. та був обраний депутатом за списком № 10 від Української партії СР та Української Селянської спілки [1, арк. 153]. Усього до

Рис. 5–1 Кутовий штамп на ділових паперах Т.В. Ковбаси

Всеросійських установчих зборів (Парламенту) було обрано від українських губерній 158 депутатів. Вони увійшли до складу Центральної Ради Української Народної Республіки на правах її членів з дорадчими голосами, відповідно до пропозиції голови Центральної Ради М. Грушевського. Таким чином український есер Тит Васильович Ковбаса отримав найвищі на той час виборні звання.

Вранці 5 січня 1918 р. Установчі збори розпочали роботу в Таврійському палаці Петербурга, але наступного дня вони були розігнані більшовиками. Тит Васильович повернувся додому, і 15 січня був звільнений з ШПЗ у зв'язку з зупинкою виробництва [1, арк. 153]. Центральна Рада незабаром теж відійшла від влади внаслідок перевороту 29 квітня 1918 р., влаштованим гетьманом Павлом Скоропадським. Влітку 9 червня 1918 р. Ковбаса був заарештований гетьманцями [1, арк. 7], відсидів місяць в глухівській в'язниці, потім виїхав до Київського повіту Київської губернії, де з 1 вересня 1918 р. працював завідуючим однокласної школи в селі Щучине, що поблизу Ржищева [1, арк. 7].

У травні 1919 р. Тит Васильович переїхав з Київщини в с. Волокитине на Глухівщині, а звідти в червні повернувся до Локотків та влаштувався працювати вчителем-груповодом Локотківської школи [1, арк. 7, 8].

Ковбаса, маючи кооперативний досвід по Барнаулу, долучився у червні 1919 р. до роботи в локотківському

Рис. 6. Максим Горький з ялтинськими тубсанаторниками, 1928 р.

кредитно-кооперативному товаристві (укоопспілці) [1, арк. 11]. Відразу ж 17 червня 1919 р. його відрядили локотківським волосним управлінням та волосним військово-революційним комітетом до Глухова для отримання товарів. 22 червня 1919 р. Глухівський повітовий виконком відрядив Тита Васильовича по справах товариства до Чернігова та Києва. 17 серпня 1919 р. він був обраний головою локотківського кредитно-кооперативного товариства (спілки) [1, арк. 150]. 13 вересня 1919 р. Ковбаса був знову призначений вчителем в с. Волокитине [1, арк. 11].

Повернувшись з Волокитина до Локотків навесні 1920 р., Тит знову долучився до укоопспілки. 30 травня 1920 р. його назвали делегатом на з'їзд кредитно-кооперативних товариств в Глухові. 15 листопада 1920 р. він отримав відстрочку від призову до лав Червоної Армії як незамінний робітник локотківської школи, насправді ж за станом здоров'я [1, арк. 153].

18 серпня 1923 р. Шосткинський районний виконком тимчасово призначив Ковбасу завідувачем Крупецької школи [1, арк. 153]; 8 червня 1924 р. Шосткинський райвиконком видав посвідчення Т.В. Ковбасі о визнанні його з 18 травня 1924 р. інвалідом 4-ї групи з втратою 35% працездатності через сухоти [1, арк. 152].

13 жовтня 1924 р. Шосткинська районна інспекція освіти (РІО) призначила Т.В. Ковбасу вчителем-ліквідатором неписьменності (лікнепу) [1, арк. 147]. У жовтні 1926 р. за розпорядженням Глухівської окружної інспекції народної освіти (ІНО) він був призначений завідувачем локотківської чотирирічної школи [1, арк. 147]. За його пропозицією школа набула агрономічного нахилу в освіті з учбово-показовими ділянками (сільгоспвиставками) [1, арк. 151].

Тит Васильович працював на різних виборних посадах, зокрема обирався членом Шосткинського райкому професійної спілки робітників освіти «Робос», був головою культкомісії (1924–1926) та головою ревізійної комісії райкому «Робос» (1926–1927) [1, арк. 51]. У 1925 р. він був обраний головою профспілки «Робос» [1, арк. 156]; редагував стінгазету спілки «Робос», організовував тижні з посадки лісу навколо с. Локотків [1, арк. 153]. Також Тит Васильович був членом ревізійних комісій Локотківської сільради та потреб кооперації.

У 1925 р. Тит Васильович став активним членом комітету незаможних селян (КНС), читав лекції, проводив бесіди, керував с/г гуртком й сам вчився на курсах с/г гуртків 19 червня 1925 р. [1, арк. 151, 172]. 1926 року Ковбаса був обраний членом президії КНС [1, арк. 153].

Рис. 6–1 Курортна книжка Т. Ковбаси

Також він входив до складу локотківської сільської податкової комісії та судово-земельної комісії по наділах [1, арк. 151, 176].

У 1927 р. Ковбаса став головою локотківського комітету взаємодопомоги (КВД), підпорядкованого Шосткинському районному КВД. До правління КВД входили С. Прядко, А. Лисаченко, П. Тимошик [1, арк. 41].

У березні 1926 р. Тит Васильович отримав листа з Москви від «Общества политических каторжан и ссыльно-поселенцев» («ОПКСП») зі звісткою, що він має право бути їхнім членом, бо у 1908 р. відбував по статті 102 «ссылку на поселение» [1, арк. 153]. Як відомо, «ОПКСП» надавало колишнім політкаторжанам матеріальну допомогу, організовувало лекції, доповіді та ін. Тит Васильович відправив до Москви затребувану «ОПКСП» рекомендацію від вже прийнятого до їхніх лав колишнього однопартійця есерівця-максималіста, політкаторжанина Івана Івановича Машицького (1887–

Рис. 7. Максим Горький в Чорному морі з тубсанаторниками, 1928 р.

1938) [1, арк. 153]. Майже через рік, у лютому 1927 р., з Москви надійшов другий лист з відмовою прийняти Ковбасу до членів «ОПКСП» через подання ним у 1911 р. прохання о помилуванні [1, арк. 8,12].

Неочікувана відмова «ОПКСП» застала Тита Васильовича в скрутний час, коли він почав слабнути на легені, відбиті ще на допитах у Новгород-Сіверській в'язниці. За довідкою, наданою Ковбасі 8 квітня 1927 р. завідувачем тубдиспансеру В. Сербіним, йому було вкрай необхідне санаторне лікування на березі Чорного моря у весняний або осінній період року [1, арк. 26]. 16 жовтня 1927 р. Шосткинський районний комітет Всеросійського професійного союзу робітників освіти «Робос» надав Ковбасі відповідне звернення до усіх лікарських та медичних установ м. Харкова з проханням надати Титу Васильовичу лікування [1, арк. 27]. Ковбаса поїхав з тим зверненням до Харкова, обійшов усі головні лікарняні заклади й отримав направлення до Кримського тубсанаторію для селян, розташованого в Ялті в Лівадійському палаці – колишній резиденції російських імператорів. Тит Васильович лікувався там влітку 1928 р. Саме в цей час в липні санаторій відвідав письменник Максим Горький, теж хворий на сухоти. Збереглося два фото санаторників з Горьким біля скель на березі та під

час купання в Чорному морі. Письменника можна розпізнати в правому кутку фотографій по пишних вусах.

Лікування в Лівадії не добавило життєвих сил Титу. У 1929 р. він був не в змозі обробити навіть власну землю, й тому звернувся до шосткинської районної судово-земельної комісії (ШРСЗК) щодо передачі землі локотківській земельній громаді. 9 серпня 1929 р. ШРСЗК в складі голови Садового, членів комісії Іванова, Будика та секретаря Піскуна заслухала справу про позбавлення громадянина Т.В. Ковбаси прав на землекористування з причини його тимчасової хвороби. Комісія врахувала бажання Ковбаси і, керуючись артикулом 9 та 208 прим. Земельного кодексу, ухвалила «вилучити з користування Ковбаси Тита Васильовича землі в урочищах – Шигайлиця – 1 десятина, Кругле – 0,50 десятини, за Вербою – 0,33 десятини, на Довгій – 0,50 десятини, на Кобцевій – 0,50 десятини, на Окольцево – 0,50 десятини і передати її в користування локотківській зем- громаді» [1, арк. 42].

6 грудня 1929 р. Шосткинський райвиконком перевів вчителя Т.В. Ковбасу до воронізької школи, де він з 7 грудня розпочав працювати груповодом [1, арк. 151]. Тоді у Воронежі секретарем «Робоса» працював старий друг Тита Васильовича – вчитель Михайло Спиридоно-

Рис. 8. Тит Ковбаса, 1930 р.

вич Абрамов, який всіляко допомагав товаришу. 10 вересня 1930 р. воронізький групком профспілки «Робос» провів загальні збори, на яких розглянув заяву вчителя Т.В. Ковбаси щодо призначення йому персональної пенсії по хворобі. Збори ухвалили порушити відповідне клопотання перед Шосткинським райкомом «Робоса». Тит Васильович зібрав усі необхідні довідки щодо пенсії. В одній з них від 26.06.1930 р. говориться, що «вчитель тов. Ковбаса Тит Васильович останній час до своєї хворості був завідувачем Локотської 4-річної Семикомплектової школи і мав ставку 81 руб. 40 копійок. Перевівся до Воронізької 7-річної школи з-за стану свого здоров'я» [1, арк. 31].

У Воронежі Ковбаса в міру сил працював в ударній бригаді з організації товариств спільного обробітку землі (СОЗів). Він виявив свої організаторські здібності у створенні Жовтневого СОЗу, про що свідчить документ, підписаний головою цього товариства Н. Іващенко» [1, арк. 43].

Тит Васильович вчителював у Воронежі недовго, бо з 1 грудня 1930 р, внаслідок хвороби «находився на соцстрахе» [3, арк. 28].

18 лютого 1931 р. Тит Васильович був допитаний у справі свого колишнього однопартійця есерівця Машицького. Ніяких показів проти Машицького Ковбаса не дав, бо «на політичні теми бесідувати з ним не довелося» [3, арк. 28].

Помер Тит Васильович Ковбаса 10 грудня 1931 р., похований на старому локотківському кладовищі. Він

не дожив до Великого терору 1937–1938 рр., не зазнав нового етапування до Сибіру, як-то сталося з його однопартійцем 1905 р. політкаторжанином Митрофаном Соломко, який помер в Бамтаборі з будівництва залізниці – Байкало-Амурської магістралі у 1942 р. У гіршому випадку Тит Васильович був би розстріляний в Чернігові, як-то сталося з іншим політкаторжанином Іваном Машицьким (1887–1938 рр.).

На жаль, на сьогодні не маємо навіть в музеї Локотківської школи ніяких згадок про вчителя Тита Васильовича. Немає й меморіальної дошки на будинку, де він народився. Хіба що в Інтернеті згадано ім'я Тита Васильовича як депутата Всеросійських установчих зборів від Чернігівської губернії. Також там розміщено звернення Українського інституту національної пам'яті до нащадків діячів Української революції 1917–1921 рр. з проханням установити контакти з працівниками Інституту для можливого надання будь-яких матеріалів (фотографій, документів, спогадів, листів, ін.) про життя та діяльність борців за вільну Україну (<https://ukrajinciberlinu.wordpress.com/2010/11/30>). Це звернення й спонукало написати спільну з правнуком локотківського вчителя Андрієм Валерійовичем Магдичем статтю про діяча Української революції Тита Васильовича Ковбасу.

ПОСИЛАННЯ

1. Архів Т.В. Ковбаси, зберігає правнук Андрій Валерійович Магдич.
2. Государственный архив Российской Федерации, ф. 102, оп. 204, д. 1908.
3. Галузевий державний архів Служби безпеки України в Сумській області, спр. П-1772.
4. Державний архів Сумської області, ф. Р-7641, оп. 1, спр. 431.
5. Журнал Глуховского уездного земского собрания на 1884 год. – Глухов, 1885.

Кириевский В.Д., Магдич А.В. Украинский эсер Тит Ковбаса

Статья подготовлена к 130-летию со дня рождения деятеля Украинской революции 1917–1921 гг. Тита Васильевича Ковбасы (1889–1931 гг.), политического заключенного (1908–1917 гг.), который в 27-летнем возрасте был избран 12(25) ноября 1917 г. по списку от Украинской партии социалистов-революционеров и Украинского крестьянского союза депутатом Всероссийского учредительного собрания от Черниговской губернии.

Ключевые слова: учитель, эсер, тюрьма, ссылка, революция, выборы, болезни.

Kyryievskiy V.D., Mahdish A.V. Ukrainian eser Tyt Kovbasa

The article is prepared for the 130th anniversary of the birth of the activist of the Ukrainian Revolution of 1917–1921 Tyt Vasyl'ovych Kovbasa (1889–1931), a political prisoner (1908–1917), who was elected at the age of 27 years on November 12(25) 1917 on the list of the Ukrainian Party of Socialist-Revolutionaries and the Ukrainian Peasant Union as a member of the All-Russian Constituent Assembly from the Chernihiv province.

Key words: teacher, eser, prison, exile, revolution, elections, diseases.

18.02.2019 р.

